

ad abbatem designatum a domino Cisterciensi recurret, et apud illum proponet querimoniam de magistro et exspectabit sententiam, de qua solus Romanus pontifex, aut ejus a latere legatus poterit cognoscere, seu reverendissimus Pater abbas Cistercii ac ejus ad hoc nominatus visitator et personaliter Pater abbas Clarævallis.

In electionibus vero magistri et aliorum officiorum servabitur ordo qui in diffinitionibus Cistercii constituitur: noviter autem electus suscipiet insignia magisterii sui de manu alicujus abbatis et in manibus ejus præstabit juramentum et obedientiam in hac forma.

Forma juramenti quod debet facere magister ordinis Avisiensis.

Ego N. noviter electus in magistrum militiæ Sancti Benedicti Cisterciensis ordinis, nomine meo et hujus militiæ juro et promitto obedientiam Romano pontifici et domino meo regi Portugalliæ, et vobis Patri abbati, in nomine Cisterciensis, omnibusque successoribus suis in perpetuum futuris, et quod bona militiæ non vendam, non donabo, nec consentiam vendere, donare aut alienare. Quod in bello non relinquam milites meos in periculo ut me in libertatem ponam, nec tradam castra, turres et oppida sine jussu et voluntate regis Portugalliæ. Non consentiam milites meos inermes in bellum exire, neque absque caputio incedere. Ad mandata regis ibo, traditores ejus pro meo posse persequar, terras Maurorum infestabo, jus hujus regni omni loco defendam et ad omnia bella paratus existam cum equis et armis: et contra hæc omnia nunquam veniam. Sic Deus me adjuvet et ista sancta Evangelia.

Post electionem vero magistri, ipse donabit insignia militibus noviter intrantibus. Si tamen præsens fuerit dominus rex, aut filius ejus hæres, ipsi facient caeremoniam assumptionis ad equitatus ordinem, et si contingat tunc temporis, cum aliquis assumitur, esse ibi præsentialiter aliquis abbas

A Cisterciensis ordinis, dabit insignia et in manu ejus fiet homagium.

Si aliquis militum, dum ambulat, invenerit aliquem abbatem ordinis Cisterciensis, relicto equo, humiliter accedat et petat benedictionem, et comitem se offerat itineris. Si pertransierit per loca, castra, seu civitates, ubi fuerint milites hujus societatis, tempore pacis aut belli, dux arcis offerat ei claves, juxta dispositionem ejus gubernentur omnia tempore quo ibi fuerit.

Monachi Cistercienses tanquam fratres suscipiantur, et omnia charitatis officia exhibeantur eis. Quæ omnia ego supra nominatus rex Alphonsus auctoritate mea roboro et confirmo, et ego Guiscardus monachus Sancti Joannis de Tarouca, jussu domini regis Alphonsi et Patris Joannis Ciritæ abbatis præfati, cuncta dictavi et manu mea scripsi apud Colimbriam, Idibus Augusti, Era 1200.

Archiepiscopus Bracharensis pro parte regni approbo et confirmo.

Episcopus Ulixbonensis pro parte cleri approbo et confirmo.

Petrus proles regis, par Francorum et magister novæ militiæ, pro parte mea et meorum militum approbo et confirmo.

Ferdinandus Roderici Monteyro, miles novæ militiæ, approbo et confirmo.

Gundisalvus Vanegas, miles novæ militiæ, approbo et confirmo.

Ferdinandus Joannis, miles novæ militiæ, approbo et confirmo.

Joannes Portarius, miles novæ militiæ, approbo et confirmo.

Petrus de Sousa, miles novæ militiæ, approbo et confirmo.

Rodericus Vanegas, miles novæ militiæ, laudo et approbo.

Julianas Alphonsi, miles novæ militiæ, confirmo et laudo.

APPENDIX AD JOANNEM CIRITAM.

I

Ordo Cisterciensis S. Michaelis in Lusitania ab Alphonso rege sub abbatis Alcobatiæ correctione et moderamine instituitur.

(Fasciculus SS. Cisterc., p. 262.)

Inter nostros numerandi sunt alii quidam viri D Portugallensium regi Alphonso Henriquez debent. religiosi, qui in partibus Lusitaniæ sub instituto Cujus ordinis exordium et vivendi normam, ipsius Cisterciensi militantes, originem suam illustrissimo fundatoris verbis utens, describam. Ait enim:

« In Dei nomine, sancti Michaelis archangeli, et sancti angeli custodis. Quoniam quidem decet beneficia omnipotentis Dei debitis compensare obsequiis, idcirco ego Alphonsus, Dei gratia Portugallesium rex, volens et desiderans divinum favorem pro mea parvitate recognoscere, et ut posteri mei recordentur mirabilium suorum, per quæ regnum nostrum stabilivit in terra, de consilio et matura deliberatione honorum virorum quos Dominus elegit sibi, Martini, scilicet abbatis Alcobatiæ, Ranulphi in divinis litteris magistri et plurimorum monachorum ejusdem cœnobii qui adfuerunt, nec non et nostræ curæ rectorum, instituimus quamdam fraternitatem militum in laudem et honorem Domini nostri Jesu Christi, et beatissimæ Virginis Mariæ matris ejus, sub invocatione sancti Michaelis archangeli et angeli mei custodis. Ratio vero, cur sic instituat, hæc est.

« Dum essem in Sanctarena venit contra me Albarch rex Siuillæ, cum ingenti multitudine militum, taliter quod omnes terminos regni mei cooperiebat sua multitudine et castra metavit juxta oppidum, in quo ego cum parva manu meorum eram inclusus, exspectans aliquorum adventum. Sed accessit nuntius, referens adventasse regem Legionis, et quia erat inter nos suspicio, timui illum, credens quod veniret in auxilium inimicorum meorum. Propter quod constitui exire in bellum contra Albarch, antequam veniret, et jussi in crastinum præparare gentem meam et ego in oratione rogavi angelum meum, quem Deus per suam misericordiam dedit mihi in socium et custodem, et beatum Michaelem archangelum, quod venirent in meum auxilium et eriperent me de manu inimicorum meorum; quod quidem accidit. Et cum in bello signum meum esset captum ab inimicis meis, ego desilii de curru, ut liberarem illud, et cum in pressura pedibus pugnarem, mirabile visu evenit juxta me peccatorem, brachium pugnantis et adjutantem me, armatus quidem secundum visum meum, et summitatem ejus cooperiebat ala tanquam angeli, corpus autem non videbam, nec aliquis vidit, quanquam multi Maurorum manum vidissent, sicut postea dixerunt captivi. Cum ego manum vidi, intra me confortatus insilii in hostes, et ecce cadebant a latere meo mille et decem millia a dextris meis. Victus est inimicus meus et collegimus spolia eorum, et vidimus prostratam in campis Sanctarenæ manum magnam quæ persecuta fuerat nos: et cantavimus laudem Deo nostro, quoniam bonus, quoniam in æternam misericordiam ejus. Postea autem dum me pararem ad bellandum cum rege Legionis, scivi illum venisse in adjutorium mihi, etiam redire in pace, de quo lætus et gaudens veni, ut laudarem Dominum Jesum Christum, ad monasterium Alcobatiæ, in quo fui per dies triginta tres serviens ei et cogitans de regno Dei. Et ne obliviscatur adjutorium sancti Michaelis et angeli mei, de consilio supradictorum,

A decrevi facere unum ordinem et societatem militum, qui deferant supra cor alam purpuream insignitam auro et fulgore; sicut visum fuit oculis meis fuisse illam quam videram in prælio. Conditiones autem, quas debent servare milites hujus Societatis et jurare dum acceperint alam, hæc sunt.

Constitutiones militum ordinis Sancti Michaelis, sive de Ala.

1. « Nullus qui nobilis de palatio et curia nostra non fuerit, non deferat alam, nec admittatur ad Societatem nostram.

2. « Omnes qui in conflictu pugnaverunt, ut eriperent signum meum, erunt admissi ad Societatem et deferent alam.

B 3. « Ille qui admittitur ad Societatem, erit in prælio juxta regem, vel juxta ejus signum. et nullus poterit illud deferre nisi portaverit alam.

4. « Ille cui datur ala, jurabit in manibus abbatis Alcobatiæ fidelitatem Deo, Romano pontifici et regi in forma solita, et nullus dabit alam præter abbatem Alcobatiæ.

5. « Miles hujus militiæ recitet quotidie numerum orationum quas solent recitare conversi ordinis Cisterciensis, sive in pace, sive in bello.

6. « Cum aliquis recipit ordinem, dabit quinquaginta solidos ad reparandum altare Sancti Michaelis, quod est in ecclesia Alcobatiæ.

C 7. « Omnes fratres hujus militiæ ibunt ad Alcobatiam et audient horas vespertinas, matutinas et missam, et recipient communionem de manu abbatis, induti cappis albis ad formam conversorum

8. « Abbas Alcobatiæ habebit jurisdictionem super milites et poterit illos excommunicare, si male vixerint, et compellere ut relinquunt concubinas et pessimam vitam.

9. « Milites hujus Societatis, post primum matrimonium si habuerint filios, vel filium hæredem, non transierint ad secundas nuptias post obitum primæ uxoris, sed vivent in continentia.

10. « In scutis, in bello habebunt alam absque alio insigni, et in pace non ibunt sine illo.

D 11. « Erunt equites hujus fraternitatis mites humilibus, duri superbis, mulieribus præcipue nobilibus, virginibus et viduis auxiliares: in omnibus fidei defensores, hostium impugnatore et superioribus obedientes.

12. « Erit numerus militum juxta voluntatem regis et quem elegerit mittet ad abbatem Alcobatiæ, et ipse dabit ei alam et cappam candidam cum sua benedictione, et accipiet ab eo juramentum in forma consueta, et leget ei istas ordinationes et alias sui ordinis, et describet nomen ejus in codice.

« Et quia hæc est mea voluntas, et volo memorare posteris meis beneficium Domini et sancti Michaelis, constitui ego rex Alphonsus hanc militiam, in cœnobio Alcobatiæ, æra 1205, anno scilicet Reparationis nostræ 1167. BERNARD. BRITO, *Hist. Cist.*

II

Privilegium Alphonsi Lusitaniæ regis monasterio S. Joannis concessum post fugatos anno 1122 juxta fluvium Tavoram Saracenos.

(Fasciculus SS. Cisterc., p. 215.)

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, Patris, A
Fili et Spiritus sancti. Ego Alphonsus, Portugallensium princeps victoriosissimus, comitis Henrici et reginæ Theresiæ filius, magni quoque Alphonsi imperatoris Hispaniarum nepos, notum facio præsentibus et futuris, quod rex Albucazan, rex de Badalhonce (1), venit cum sua gente destruere nostras terras et circumdedit Trancosum, et multa alia castella de mea terra depopulavit, et levavit captivos (2) homines, mulieres, parvulos, jumenta et multos ganatos (3), et fecit multum roxum (4), et reliquit destructam totam terram, per ubi (5) ego congregavi meos homines et sui per ubi erant fratres Sancti Joannis de Barosa, et inveni eos quod vivebant in multa sanctitate, et quia cognovi Dominum cum illis, levavi (6) de ibi priorem Aldebertum ut rogaret pro me et pro mea hoste (7), et diceret missas, et ipse adjuvavit me in prælio sic bene, quod eum oraret, ego vincebam. Et uno die B
reliqui mea hoste et sui sine illo rixare cum Mauris, in qua rixi perdedi unam crucem quam levavi (8) de monasterio et multos milites propter (9) qui rixavi sine oratione boni viri. Ergo igitur prædictus princeps, cum intellexi, virtutem et bonum socorsum (10), quod mihi dederunt suæ orationes: pro servitio Dei et remedio animæ meæ et parentum meorum de monasterio Sancti Joannis et fratribus, qui in eo Deo servierint, Casalia Reguenga, quæ habeo apud (11) Trancosum, ut sit illis in victua et vestitum, cum omnibus suis pertinentiis, ingressibus et regressibus. Si vero aliquis tam de nostris quam de extraneis hoc pactum irrumperere tentaverit, in primis sit maledictus et cum Juda traditore in inferno damnatus. Facta charta mense Junio, æra 1160. Ego præfatus princeps hanc chartam quam fieri jussi, propriis manibus roboro et meâ auctoritate confirmo.

- (1) Pax Julia, Hispanice *Badajoz*.
(2) Redegit in captivitatem.
(3) Pecora.
(4) Damnum intulit.
(5) Qua de causa.
(6) Duxi mecum.

- (7) Exercitu
(8) Tuli.
(9) Eo quod.
(10) Auxilium.
(11) Prope.

THEOBALDI CANTUARIENSIS ARCHIEPISCOPI EPISTOLÆ ET TESTAMENTUM.

(Vide *Patrologiæ* t. CXCIX, inter epistolas Joannis Saresberiensis, epist. 1-133, passim. Testamentum Theobaldi est epist. 57 inter easdem.)

GAUFRIDI

ABBATIS CLARÆVALLENSIS

SERMO

IN ANNIVERSARIO OBITUS S. BERNARDI.

(Vide *Patrologiæ* tom. CLXXXV, col. 573, inter Opp. S. Bernardi.)

EJUSDEM

EPISTOLA AD ALBINUM CARDINALEM ET EPISCOPUM ALBANENSEM.

(Vide *ibid.*, col. 587.)